Hukuk Bölümü 2012/579 E. , 2013/180 K.

- **SIGORTALI ARAÇ IÇIN ARAÇ SAHIBINE ÖDEMEDE BULUNAN SIGORTA ŞIRKETINCE, ZARARIN GIDERILMESI ISTEMIYLE IDARE ALEYHINE AÇILAN DAVA**
  - UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNİN KURULUŞ VE İŞLEYİŞİ HAKKINDA KANUN (2247) Madde 19

"İçtihat Metni"

Davacı : G. Sigorta A.Ş.

Vekilleri : Av. F.K.

Davalı : Karayolları Genel Müdürlüğü

Vekili : Av. Z.Ö.

O L A Y : Davacı şirket vekili dava dilekçesinde, Şirkete 51950065 sayılı poliçe ile kasko sigortalı 16 ZH 658 plakalı vasıtanın 20.4.2011 tarihinde geçirdiği trafik kazası neticesinde hasarlandığını, bahis konusu olay neticesinde müvekkili şirkete sigortalı vasıtada 7.500,00 TL lik hasarın meydana geldiğini; tespit edilen hasar bedelinin sigortalı vasıta sahibine 6.6.2011 tarihinde ödendiğini, ibraz edilen zabıt varakasına göre olayın meydana gelişinde davalı idarenin %75 yol kusurunun tespit edildiğini ileri sürerek, meydana gelen hasar nedeniyle sigortalısına 7.500,00 TL sı tazminat ödeyen şirketin Türk Ticaret Kanunu'nun 1301.nci maddesine göre sigortalısının haklarına halef olarak kusur nispetine göre fazlaya ilişkin hakkı saklı kalmak üzere 4.854,00 TL'nin 13.8.2010 tarihinden itibaren avans faiziyle birlikte davalıdan tahsili istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

ANKARA 2. ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ: 18.4.2012 gün ve E:2011/525, K:2012/229 sayı ile, 6100 sayılı HMK.nun 3. maddesine göre her türlü idari eylem ve işlemlerle ilgili idarenin sorumlu olduğu diğer sebeplerin yol açtığı vücut bütünlüğünün kısmen veya tamamen yitirilmesine yahut kişinin ölümüne bağlı maddi ve manevi zararların tazminine ilişkin davalara Asliye Hukuk Mahkemelerinin bakacağı, davanın konusunun ise davalının hizmet kusurundan kaynaklandığı iddia olunan maddi hasarın tazmini talebi olduğu, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Hakkında Kanunun 2. maddesine göre idare mahkemesinin görevli olduğu gerekçesiyle davanın görevsizlik sebebiyle reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir.

Davacı vekili, fazlaya ilişkin hakkı saklı kalmak üzere 5.625,00 TL'nin 6.6.2011 tarihinden itibaren avans faiziyle birlikte davalıdan tahsili istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

ANKARA 8. İDARE MAHKEMESİ: 23.10.2012 gün ve E:2012/1413 sayı ile, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'ndan doğan sorumluluk uyuşmazlıklarının görüm ve çözümünün adli yargının görev alanına girdiği açık olup, bakılan uyuşmazlığında davacı şirketin kasko sigortalısı olan aracın seyir halinde iken davalı idarenin sorumluluğunda bulunan karayolunun bakım ve onarımının zamanında yapılmaması nedeniyle trafik kazasına neden olunduğundan bahisle araçta oluşan ve davacı şirket tarafından sigortalısına ödenen maddi hasarın olayda kusuru olduğu önesürülen davalıdan tazminine ilişkin olduğu anlaşıldığından, bakılan davanın görüm ve çözümünün adli yargının görev alanına girdiği, mahkemelerinin görevli olmadığı sonucuna varıldığı gerekçesiyle 2247 sayılı Yasanın 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dava dosyasının Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Serdar ÖZGÜLDÜR'ün Başkanlığında, Üyeler: Mustafa AYSAL, Eyüp Sabri BAYDAR, Sıddık YILDIZ, Nurdane TOPUZ, Sedat ÇELENLİOĞLU ve Ayhan AKARSU'nun katılımlarıyla yapılan 4.2.2013 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre;

İdare Mahkemesince, idari yargı dosyası ile birlikte adli yargı dosyası da gönderilmek suretiyle 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesinde öngörülen şekilde başvurulduğu ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, adli ve idari yargı yerleri arasında doğan görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hakim Gülşen AKAR PEHLİVAN'ın, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Mehmet BAYHAN'ın adli yargının, Danıştay Savcısı Tuncay DÜNDAR'ın ise idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, sigortalı aracın uğradığı hasarı ödeyen sigorta şirketinin, zararın idarece giderilmesi isteminden ibaret bulunan bir rücuen tazminat davasıdır.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 1. maddesinde, Kanunun amacının karayollarında can ve mal güvenliği yönünden trafik düzenini sağlayacak ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemek olduğu; "Kapsam" başlıklı 2. maddesinde, bu Kanunun trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri bunların uygulamasını ve denetlenmesini ilgili kuruluşları ve bunların görev, yetki ve sorumluluk, çalışma usulleri ile diğer hükümleri kapsadığı ve bu kanunun karayollarında uygulanacağı; 10. maddesinde, yapım ve bakımdan sorumlu olduğu yolları trafik düzeni ve güvenliğini sağlayacak durumda bulundurmanın, gerekli görülen kavşaklara ve yerlere trafik ışıklı işaretleri, işaret levhaları koymak ve yer işaretlemeleri yapmanın Belediye Trafik birimlerinin görev ve yetkileri arasında olduğu belirtilmiştir.

Öte yandan 2918 sayılı Yasanın 19.1.2011 günlü Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 6099 sayılı Yasanın 14. maddesiyle değişik 110. maddesinde "İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dahil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır.

Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumluluğa ilişkin davalar, sigortacının merkez veya şubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulunduğu yer mahkemelerinden birinde açılabileceği gibi kazanın vuku bulduğu yer mahkemesinde de açılabilir"; Geçici 21. maddesinde de "Bu Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrasının göreve ilişkin hükmü, yürürlüğe girdiği tarihten önce idari yargıda ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesinde açılmış bulunan davalara uygulanmaz" denilmiştir.

Dosyanın incelenmesinden, dava dosyasında mevcut bilgi ve belgelerin incelenmesi sonucunda; Şirkete 51950065 sayılı poliçe ile kasko sigortalı 16 ZH 658 plakalı vasıtanın 20.4.2011 tarihinde geçirdiği trafik kazası neticesinde hasarlandığı, bahis konusu olay neticesinde şirkete sigortalı vasıtada 7.500,00 TL lik hasarın meydana geldiği; tespit edilen hasar bedelinin sigortalı vasıta sahibine 6.6.2011 tarihinde ödendiği, ibraz edilen zabıt varakasına göre olayın meydana gelişinde davalı idarenin %75 yol kusurunun tespit edildiği, meydana gelen hasar nedeniyle sigortalısına tazminat ödeyen şirketin kusur nispetine göre fazlaya ilişkin hakkı saklı kalmak üzere avans faiziyle birlikte davalıdan tahsili istemiyle davanın açılmış olduğu anlaşılmaktadır.

Belediye aleyhine idare mahkemesinde açılan başka bir tazminat talepli tam yargı davasında, İdare Mahkemesi 2918 sayılı Yasanın 110.maddesinin 1.fıkrasının birinci ve ikinci cümlelerinin Anayasaya aykırı olduğu kanısına varmış, İdare Mahkemesinin bu iki cümlenin iptali istemiyle yaptığı başvuruyu inceleyen Anayasa Mahkemesi 8.12.2011 gün ve E:2011/124, K:2011/160 sayı ve 8.11.2012 gün ve E:2012/118, K:2012/170 sayılı aynı içerikli iki kararı ile; "2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 110. maddesinin birinci fıkrasında, bu Kanun'dan doğan sorumluluk davalarının adli yargıda görüleceği öngörülmektedir. İtiraz başvurusunda bulunan mahkeme ise idare mahkemesi olup davaya bakmakta görevli ve yetkili mahkeme değildir.

Başvurunun Mahkeme'nin yetkisizliği nedeniyle reddi gerekir." kararına varmıştır.

Bu durumda, 2918 sayılı Yasanın 19.1.2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesi'nin benzer bir konuda İdare Mahkemesi'nin davaya bakmakla görevli bulunmadığı yolundaki kararları gözetildiğinde, bahsi geçen Kanun maddesinin karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzeninin sağlanarak trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadığı ve Kanunun, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile, çalışma usullerini kapsadığı, dolayısıyla oluşan trafik kazası nedeniyle açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu; meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, İdare Mahkemesince yapılan başvurunun kabulü ile Asliye Hukuk Mahkemesince verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

SONUÇ : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Ankara 8. İdare Mahkemesi'nce yapılan BAŞVURUNUN KABULÜ ile, Ankara 2. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 18.4.2012 gün ve E:2011/525, K:2012/229 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 4.2.2013 gününde Üyelerden Eyüp Sabri BAYDAR'ın KARŞIOYU ve OY OYÇOKLUĞU İLE KESİN OLARAK karar verildi.

AZLIK OYU

Davalı idarenin karayolunun yapım, bakım ve korunmasındaki ihmali sonucu meydana gelen kazada, davacının uğradığı maddi zararın tazmini istemi ile Adli Yargı İlk Derece Mahkemesinde dava açılmış,

Adli Yargıda yapılan yargılama sonucunda da "idarenin Hizmet Kusuruna dayalı açılan davaların tam yargı davası niteliğinde bulunduğu, İdari yargıda açılması gerektiği" gerekçesi ile dava dilekçesi yargı yolu yönünden reddedilmiş, İdare Mahkemesi yargılama sonucunda "uyuşmazlığın 2918 Sayılı Yasa'nın 110. maddesi gereğince Adli Yargıda çözümlenmesi gerektiği" gerekçesi ile yargı yolu yönünden davanın reddine, karar verilmiş,

Kararın kesinleşmesi üzerine bu kez davacı vekilince aynı istekle İdari Yargıda dava ikame edilmiş,

İdare Mahkemesince yargılama sonucunda "uyuşmazlığın 2918 Sayılı Yasa'nın 110. maddesi gereğince Adli Yargıda çözümlenmesi gerektiği" gerekçesi ile yargı yolu yönünden davanın reddine, karar verilmiş,

Kararın kesinleşmesi üzerine 2247 Sayılı Yasa'nın 19.maddesi gereğince görevli yargı kolunun belirlenmesi için dosya Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığı'na gönderilmiş,

Yüksek Mahkemece yapılan inceleme sonucunda "2918 Sayılı Yasa'nın 110.maddesi hükümleri gözetildiğinde davanın Adli Yargıda çözümlenmesi gerektiği" düşüncesi ile Asliye Hukuk Mahkemesinin görevsizlik kararının kaldırılmasına, Adli Yargının görevli olduğuna oyçokluğuyla kesin olarak karar verilmiştir.

Sayın çoğunluğun uyuşmazlıkta Adli Yargıyı görevli kabul eden düşüncesine iştirak edilmesi mümkün değildir.

Zira; Davada, davalı Karayolları Genel Müdürlüğünün karayolunun yapım, bakım ve korunmasındaki ihmali sonucu zarara neden olan kazanın meydana geldiği iddia edilmektedir.

2918 Sayılı Yasanın KTK'nın 7.md. "Karayolları Genel Müdürlüğünün Yapım ve Bakımından sorumlu olduğu Karayollarında can ve mal güvenliği yönünden gerekli düzenleme ve işaretlemeleri yaparak önlemleri alma ve aldırmanın" İdarenin görev ve yetkileri arasında bulunduğuna işaret edilmiş,

6001 Sayılı Karayolları Genel Müdürlüğünün teşkilat ve görevleri hakkındaki kanunun 4.md. "Hazırlayacağı programlar uyarınca karayollarını yapmak, yaptırmak, emniyetle kullanılmalarını sağlayacak şekilde sürekli bakım altında bulundurmak, bakımını yaptırmak, onaranını yaptırmak, işletmek ve işlettirme" Genel Müdürlüğün görev ve yetkileri arasında gösterilmiş,

TC Anayasası'nın 125/son md. "idarenin kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlü olduğu" kurala bağlanmış,

2577 Sayılı İYUK 2/1-b md. "idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları ihlal edilenler tarafından açılan tam yargı davaları, idari dava çeşitleri arasında" sayılmıştır.

Bu durumda Karayolları Genel Müdürlüğünün sorumluluk alanındaki yolun yapım, bakım ve onarımının yapılmadığı nedeniyle doğan zararın tazmininin amaçlanmış olması karşısında, idarenin görevinde olan kamu hizmetini yürüttüğü esnada kişilere verdiği zararın ödetilmesine yönelik bulunan uyuşmazlık konusu davanın, olayda kamu hizmetinin usulüne ve hukuka uygun olarak yürütülüp yürütülmediğinin, hizmet kusuru veya idarenin sorumluluğunu gerektiren bir husus olup olmadığının tespitinde esas alman idare hukuku kurallarına ve 2577 Sayılı İYUK 2/1-b md. sayılan tam yargı davasında görüm ve çözümünde idari yargı yerleri görevli bulunmaktadır.

Sayın çoğunluk, karayolunun yapım, bakım ve korunmasındaki/ihmalden doğan zararda Adli Yargıyı görevli kabul eden görüşünde hukuki dayanak olarak 2918 Sayın KTK 110/1 md. hükümlerini esas almıştır.

11.01.2011 gün 6099 Sayılı Yasa'nın 14. maddesi ile 2918 Sayılı KTK 110. maddesine eklenen 1 .fıkra ile "işleteni veya sahibi

devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dahil bu kanundan doğan sorumluluk davaları Adli Yargıda görülür... " hükmü getirilmiştir.

Sayın çoğunluk görüşünün aksine eldeki uyuşmazlık anılan yasa hükmü kapsamında kalmamaktadır.

Çünkü, 2918 Sayılı KTK 85.maddesinde açıkça belirtildiği gibi yasa motorlu araçların işletilmesinden doğan zararlar nedeniyle işletenin hukuki sorumluluğunu düzenlemektedir.

Yasa hükmünde geçen bu kanundan ve Adli Yargıda görülmesi gereken sorumluluk davaları, 2918 Sayılı Yasa'nın 85.maddesinde düzenlenen motorlu araçların işletilmesi nedeniyle verilen zararlardan dolayı araç işletenin hukuki sorumluluğuna ilişkin davalardır.

Yasa değişikliğinden önce kamu araçlarının işletilmesi nedeniyle verilen zararlardan dolayı kamu idaresinin sorumluluğunun hangi yargı kolunda görüm ve çözümü konusunda yasada bir düzenleme bulunmadığından İdari ve Adli Yargı organları arasında çıkan görev uyuşmazlıklarını sonlandırmak üzere sözü geçen yasa hükmü getirilmek suretiyle kamu araçlarının verdiği zararlar nedeniyle işletenin sorumluluğunda 2918 Sayılı Yasa'nın amacına uygun olarak Adli Yargıda görüm ve çözüm esası benimsenmiştir.

Nitekim yasa değişikliğine ilişkin Hükümet gerekçesi de getirilen yeni hükmün bu nedenle maddeye eklendiğini teyit etmektedir.

Somut uyuşmazlıkta davanın karayolunun yapım, bakım ve korunmasındaki idarenin hizmet kusuruna dayanmasına,

2918 Sayılı Yasa'nın 110/1 md. motorlu araçların işletilmesinden doğan zararlardan dolayı işletenini hukuki sorumluluğunun Adli Yargıda görüm ve çözümünü düzenleme altına almasına,

Somut uyuşmazlığın anılan yasa hükmü kapsamında bulunmamasına,

Kamu hizmetinin usulüne ve hukuka uygun olarak yürütülüp yürütülmediğinin hizmet kusuru veya idarenin sorumluluğunu gerektiren bir husus olup olmadığının tespitinde, 2577 Sayılı IYUK 2/1-b md. sayılan tam yargı davasında görüm ve çözümünde İdari Yargının görevli olmasına göre,

Uyuşmazlıkta Adli Yargıyı görevli kabul eden sayın çoğunluğun görüşüne katılamıyorum.

Azlık Oyu

Eyüp Sabri BAYDAR